

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

بازنگری

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث

(خاص دانشگاه معارف اسلامی)

گروه: علوم انسانی

نسخه بازنگری شده براساس نامه شماره ۹۶/۳۲۷ مورخ ۹۶/۰۷/۱۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث

گروه: علوم انسانی

رشته: مدرسی معارف قرآن و حدیث

گرایش: -

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

ماده ۱- به استناد نامه شماره ۹۶/۳۲۷ مورخ ۹۶/۰۷/۱۳ دانشگاه معارف اسلامی، برنامه درسی بازنگری شده رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته، دریافت شد.

ماده ۲- برنامه درسی بازنگری شده فوق از تاریخ تصویب، جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدرسی معارف اسلامی با ۵ گرایش: ۱- مبانی نظری اسلام، ۲- انقلاب اسلامی، ۳- اخلاق اسلامی، ۴- آشنایی با منابع اسلامی و ۵- تاریخ و تمدن اسلامی مصوب ۵۳۱ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۰۵ شورای عالی برنامه ریزی می باشد.

ماده ۳- برنامه درسی مذکور خاص دانشگاه معارف اسلامی می باشد و در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای اجرا ابلاغ می شود.

ماده ۴- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۷ به مدت ۵ سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوده ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

(Handwritten signature)

بِسْمِ تَعَالَى

دانشگاه معارف اسلامی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد

رشته «مدرسی معارف قرآن و حدیث»

Teaching Of Quran and Hadith

دانشگاه معارف اسلامی

تابستان ۱۳۹۶

فصل یکم:
مشخصات کلی برنامه

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، که بر پایه ایمان و اعتقاد الهی و با رهبری ولی فقیه و مجاهدتها و رشادت های اقشار مختلف مردم به ثمر نشست، بی شک از مصادیق تحقق این وعده الهی است که: «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُبَيِّتْ أَعْدَانَكُمْ» (محمد / ۷) انقلاب اسلامی همان درخت پاکیزه‌ای است که در عمق جان‌ها ریشه دوانده و در صدد است فرهنگ اصیل قرآنی و سنت حضرت ختمی مرتبت و ائمه اطهار علیهم‌السلام را در جامعه نهادینه سازد. بر این اساس و با پشتوانه غنی آموزه‌های قرآنی و روایی، تغییرات شگرفی را در حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، به وجود آورده است.

قرار گرفتن دروس معارف اسلامی در برنامه آموزشی مقطع کارشناسی کلیه رشته‌های تحصیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور که از جمله اقدامات اساسی شورای عالی انقلاب فرهنگی است و به منظور توسعه و تعمیق باورها و اندیشه‌های دینی و انقلابی و تحول مثبت در رفتارهای فردی و اجتماعی نسل جوان دانشگاهی و مقابله آگاهانه با شبهات و تفکرات التقاطی صورت گرفته است، تأمین و حضور مدرسان مؤمن، متخصص، متعهد و زمان‌شناس در کرسی تدریس دروس معارف اسلامی را بیش از پیش ضروری می‌نماید.

تاکنون گرایش «آشنایی با منابع اسلامی» به‌عنوان یکی از گرایش‌های رشته مدرسی معارف اسلامی در مقطع تحصیلات تکمیلی، وجود داشته است. اما با گذشت حدود یازده سال از تصویب و اجرای این برنامه از سوی وزارت علوم، اکنون این گرایش با استفاده از تجربیات گذشته و بازنگری در عناوین و سرفصل‌های آن، به رشته «مدرسی معارف قرآن و حدیث» تغییر یافته است و برنامه کلی این رشته در مقطع کارشناسی ارشد با رعایت مقررات و ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه می‌شود.

ب) اهداف کلی دوره

۱. تربیت مدرس برای تدریس دروس معارف اسلامی (رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث) در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور
۲. تقویت و ارتقای سطح توانایی علمی و آموزشی داوطلبان تدریس دروس معارف اسلامی (گرایش آشنایی با منابع اسلامی)
۳. تربیت فارغ‌التحصیلانی که بتوانند در رشته‌های معارف اسلامی ادامه تحصیل دهند.
۴. تربیت پژوهشگرانی که برای تحقیق در حوزه اندیشه و معارف اسلامی و موضوعات مرتبط با دروس معارف اسلامی به ویژه رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث، در مراکز علمی و پژوهشی به کار گرفته می‌شوند.

ج) اهمیت و ضرورت دوره

قرار گرفتن دوازده واحد دروس معارف اسلامی در برنامه آموزشی مؤسسات آموزش عالی در مقطع کارشناسی، به منظور تعمیق باورها و آشنایی بیشتر دانشجویان کشور با معارف و آموزه‌های دینی، منابع اصیل اسلامی و چگونگی شکل‌گیری و به‌بار نشستن انقلاب اسلامی صورت گرفته است. توسعه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و به تبع آن،

رشد چشمگیر تعداد دانشجویان در مقاطع آموزش عالی نیز سبب شده است تا حجم ساعات ارائه این دروس نیز به شدت افزایش یابد.

از سوی دیگر، رشد روزافزون سؤالات و شبهات نسل جوان دانشگاهی در حوزه باورهای دینی به خصوص مسائل مربوط به تفسیر و حدیث و همچنین اشتیاق آنان به آگاهی عمیق و مستند در این حوزه‌ها، لزوم تقویت کیفی و توجه جدی به روزآمدی دروس و استادان معارف اسلامی را موجب شده است.

از این رو، تأسیس رشته دانشگاهی «مدرسی معارف قرآن و حدیث» در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری برای تأمین و تربیت مدرسان متخصص و کارآمد، روشمند و آگاه به فضای دانشگاه و نیازهای نسل جوان در زمینه معارف اسلامی ضرورت می‌یابد.

د) تعداد و نوع واحدهای درسی دوره

واحدهای درسی رشته «مدرسی معارف قرآن و حدیث» در مقطع کارشناسی ارشد به شرح ذیل است:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد
۱	دروس جبرانی	۲۴
۲	دروس اصلی (تخصصی)	۱۲
۳	دروس اختیاری	۱۶
۴	پایان‌نامه	۴
	جمع واحدهای دوره	۵۶

ه) نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان

دانش‌آموختگان این مقطع تحصیلی در رشته «مدرسی معارف قرآن و حدیث» توانایی‌های ذیل را خواهند داشت:

۱. تحقیق و پژوهش در حوزه‌های مطالعاتی مرتبط با تفسیر قرآن و حدیث
۲. تدریس دروس مرتبط با حوزه تفسیر قرآن و حدیث؛ (تفسیر موضوعی قرآن کریم، تفسیر موضوعی نهج البلاغه، سبک زندگی بر اساس آموزه‌های قرآن و نهج البلاغه و صحیفه سجادیه)

و) شرایط و ضوابط ورود به دوره

۱. داشتن مدرک سطح دو حوزوی یا اتمام پایه ده کتبی.
۲. قبولی در آزمون کتبی ورودی و مصاحبه شفاهی.
۳. دارا بودن شرایط عمومی مدرسی معارف اسلامی با تأیید معاونت آموزشی و پژوهشی استادان و دروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.

(ز) مواد و ضرایب آزمون

ردیف	مواد آزمون	ضریب
۱	فقه و کلام	۲
۲	ادبیات عرب	۲
۳	زبان انگلیسی	۱
۴	تفسیر قرآن	۴
۵	تفسیر نهج البلاغه	۴
۶	علوم قرآن	۳
۷	آشنایی با منابع حدیثی	۳

فصل دوم:
جداول دروس دوره

دروس دوره مدرسی «معارف قرآن و حدیث»

دروس جبرانی، اصلی (تخصصی) و اختیاری دوره مدرسی معارف قرآن و حدیث، به شرح ذیل است:

الف) دروس جبرانی

پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۳۲	۳۲	۲	علوم حدیث	۱
		۳۲	۳۲	۲	تاریخ و منابع حدیث	۲
		۳۲	۳۲	۲	شناخت صحیفه سجادیه (ساختار، شروح، محتوا)	۳
		۳۲	۳۲	۲	روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه	۴
		۳۲	۳۲	۲	روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی	۵
		۳۲	۳۲	۲	دعاشناسی	۶
روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی		۳۲	۳۲	۲	تفسیر ترتیبی (با محوریت سوره محمد ﷺ)	۷
		۳۲	۳۲	۲	تربیت در قرآن	۸
		۳۲	۳۲	۲	جریان‌شناسی فکری فرهنگی مطالعات قرآنی	۹
		۳۲	۳۲	۲	علوم قرآن	۱۰
		۳۲	۳۲	۲	زبان انگلیسی تخصصی	۱۱
	۱۶	۱۶	۳۲	۲	روش تحقیق	۱۲
	۱۶	۳۶۸	۳۸۴	۲۴	جمع	

ب) دروس اصلی (تخصصی)

پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی		۳۲	۳۲	۲	تفسیر موضوعی ۱: خداشناسی و فرجام‌شناسی	۱
علوم حدیث		۳۲	۳۲	۲	بررسی ساختار و سبک نهج البلاغه و نقد شبهات	۲
روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه		۳۲	۳۲	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۱ (با تأکید بر مسائل حقوقی)	۳
		۳۲	۳۲	۲	نظام ساختاری قرآن	۴
		۳۲	۳۲	۲	مبانی و قواعد تفسیر	۵
روش تحقیق	۱۶	۱۶	۳۲	۲	صلاحیت‌های مدرسی و روش تدریس تفسیر و حدیث	۶
	۱۶	۱۷۶	۱۹۲	۱۲	جمع	

ج) دروس اختیاری

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۳۲	۳۲	۲	قرآن و عهدین	۱
علوم حدیث		۳۲	۳۲	۲	حدیث شیعه (با محوریت کافی و بحارالانوار)	۲
روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی		۳۲	۳۲	۲	تفسیر موضوعی آیات امامت و ولایت	۳
		۳۲	۳۲	۲	قرآن و مستشرقان	۴
		۳۲	۳۲	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۲ (وقایع پس از رحلت پیامبر و دوران حاکمیت امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>)	۵
		۳۲	۳۲	۲	روش‌ها و گرایش‌های تفسیر	۶
		۳۲	۳۲	۲	آشنایی با منابع تفسیری	۷
		۳۲	۳۲	۲	تفسیر موضوعی ۲: (سیمای پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>)	۸
روش‌ها و گرایش‌های تفسیری		۳۲	۳۲	۲	روش‌شناسی پاسخ به شبهات قرآنی	۹
علوم حدیث		۳۲	۳۲	۲	بررسی منابع حدیثی عامه با تأکید بر بخاری	۱۰
		۳۲	۳۲	۲	اندیشه‌های قرآنی حضرت امام و مقام معظم رهبری	۱۱
صلاحیت مدرسی و روش تدریس تفسیر و حدیث	۳۲		۳۲	۲	کارگاه روش تدریس	۱۲
		۳۲	۳۲	۲	مخاطب‌شناسی ارتباط با تأکید بر دوره جوانی	۱۳
		۳۲	۳۲	۲	کارورزی تدریس	۱۴
	۳۲	۴۱۶	۴۴۸	۲۸	جمع	

تذکر: تمامی دانشجویان این دوره، موظف به انتخاب ۱۶ واحد از واحدهای اختیاری فوق هستند.

فصل سوم:
سرفصل‌های دروس

الف) دروس جبرانی
ب) دروس اصلی (تخصصی)
ج) دروس اختیاری

الف) سرفصل‌های دروس جبرانی

۱. علوم حدیث
۲. تاریخ و منابع حدیث
۳. شناخت صحیفه سجادیه (ساختار، شروح، محتوا)
۴. روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه
۵. روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی
۶. دعاشناسی
۷. تفسیر ترتیبی (با محوریت سوره محمد ﷺ)
۸. تربیت در قرآن
۹. جریان‌شناسی فکری فرهنگی مطالعات قرآنی
۱۰. علوم قرآن
۱۱. زبان انگلیسی تخصصی
۱۲. روش تحقیق

۱. علوم حدیث

Hadith science

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با کیفیت تدوین کتب حدیث و اصول و مبانی کتاب‌های حدیث و آشنایی با مصطلحات حدیث.
اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. سنت، حدیث، خبر، اثر و روایت را معناشناسی کند.
۲. سیر تدوین حدیث به وسیله دانشمندان شیعه و اهل سنت را معرفی نماید.

سرفصل‌های درس:

- انواع علم الحدیث
- معنی سنت و حدیث و خبر و اثر و روایت
- تدوین حدیث
- اختلاف نظر درباره تدوین حدیث
- سیر تدوین حدیث به وسیله دانشمندان شیعه (اولین کتاب حدیث شیعه، تدوین اصول اربعه ماه)
- جوامع حدیثی متقدم (کتب اربعه) و جوامع حدیثی متأخر (بحار، وافی، وسائل الشیعه)
- سیر تدوین حدیث به وسیله دانشمندان اهل سنت (اولین کسانی که از اهل سنت به تدوین حدیث پرداختند، صحاح سته و جوامع حدیثی دیگر از اهل سنت، علل وضع و جعل حدیث و کتاب‌هایی درباره احادیث موضوعه نگارش شده)
- تعریف درایه
- حدیث قدسی
- مفهوم طبقه صحابه
- مفهوم تابعین
- اتباع تابعین و مولی
- اقسام چهارگانه حدیث و انواع آن

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. علم الحدیث، کاظم مدیر شانه‌چی.

۲. درایة الحدیث، کاظم مدیر شانه‌چی.

۳. علوم الحدیث و مصطلحه، صبحی صالح.

۴. قواعد التحدیث، علامه قاسمی.

۵. عبدالله ابن سبأ، سید مرتضی عسکری.

۶. یکصد و پنجاه صحابی ساختگی، سید مرتضی عسکری.

۷. الوجیزة، شیخ بهایی.

۸. درایه، شهید ثانی.

۹. هدیة المحصلین، مروج خراسانی.

۱۰. علم الحدیث، سید رضا مؤدب.

۱۱. درایة الحدیث، سید رضا مؤدب.

۲. تاریخ و منابع حدیث

History and sources of Hadith

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با تاریخ حدیث و شناخت مهم‌ترین منابع فریقین و نهج البلاغه و بررسی و اعتبار آنها.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. ادوار تاریخی حدیث را باز شمارد.

۲. تاریخ حدیث شیعه و جوامع روایی آن را بیان نماید.

۳. تاریخ حدیث اهل سنت و اهم منابع حدیثی اهل سنت را معرفی نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. حدیث در دوران پیامبر ﷺ

۲. تاریخ حدیث شیعه

- اهل بیت و کتابت حدیث

- عصر شکل‌گیری میراث روایی (کتاب امام علی علیه السلام، مصحف فاطمه علیها السلام، اصول اربعة مائة و...)

- عصر تدوین جوامع روایی کهن (کافی، من لایحضره الفقیه، تذهیبین)

- عصر تکمیل و تنظیم حدیث (جوامع ثانویه: بحار الانوار، وافی و...)

۳. تاریخ حدیث اهل سنت

- ممانعت از کتابت و تدوین حدیث

- عصر تدوین (موطأ مالک و...)

- عصر شکل‌گیری مسانید (مسند احمد و...)

- عصر فراهم آمدن صحاح سته (بخاری، مسلم و...)

- عصر تکمیل و تنظیم حدیث (مستدرک حاکم و...)

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. آشنایی با متون حدیث و نهج البلاغه، مهدی مهریزی.
۲. اضاء علی السنه المحمدیه، محمود ابو ریه.
۳. المدخل الی علوم الحدیث، ستامونی.
۴. تاریخ الحدیث و المحدثین، سالم عبیدان.
۵. تاریخ حدیث، کاظم مدیر شانه‌چی.
۶. تاریخ عمومی حدیث، مجید معارف.
۷. تدوین السنه الشریفه، محمدرضا حسینی جلالی.
۸. تدوین السنه النبویه، زهرانی.
۹. دانشنامه امام علی (ع)، ج ۱۲.
۱۰. درس‌نامه علوم حدیث، علی نصیری.
۱۱. سیری در نهج البلاغه، مرتضی مطهری.
۱۲. علم الحدیث، زین‌العابدین قربانی.
۱۳. مقدمه‌ها و شرح کتب اربعه و صحاح سته.
۱۴. اصول الحدیث و احکامه فی علم الدرایه، جعفر سبحانی.
۱۵. علم الحدیث، پژوهشی در مصطلح الحدیث یا علم الدرایه، سید رضا مؤدب.
۱۶. علم الحدیث و درایه الحدیث، کاظم مدیر شانه‌چی.
۱۷. علوم الحدیث، صبحی صالح.
۱۸. منطق فهم حدیث، سید کاظم طباطبایی.
۱۹. روش‌شناسی نقد احادیث، علی نصیری.

۳. شناخت صحیفه سجادیه

(ساختار، شروح، محتوا)

Knowledge of Saheefa Sajjadiyeh (structure, commentaries, content)

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت سبک و محتوای صحیفه و موضوعات مهم آن.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. شخصیت امام زین العابدین علیه السلام را معرفی کند.
۲. فلسفه دعا را بیان نماید.
۳. نظام ساختاری صحیفه سجادیه را معرفی نماید.
۴. کتب مربوط به صحیفه سجادیه را معرفی نماید.
۵. متناسب با درس، محتوای صحیفه سجادیه را تبیین کند.

سرفصل‌های درس:

۱. گوشه‌ای از زندگی و شخصیت امام سجاده علیه السلام و عصر حضرت
۲. دعا و فلسفه آن
۳. آشنایی اجمالی با صحیفه (نام‌ها، تعداد ادعیه، حدیث صحیفه، عناوین کلی ادعیه صحیفه)
۴. وثاقت و اعتبار صحیفه سجادیه
۵. ترجمه‌ها و شروح و فرهنگ‌نامه‌ها و مستدرکات و نسخ صحیفه
۶. محتواشناسی

- بایسته‌های ارتباط با خدا (معرفتی، قلبی، عملی)

- فضایل و مکارم اخلاق در صحیفه

- رذایل اخلاقی در صحیفه

- مفهوم‌شناسی صلوات و آثار آن

- امامت و اهل بیت

- گناه‌شناسی و توبه و اعتراف

- انسان‌شناسی و رشد و تعالی انسان

- [البته می‌توان در بخش محتواشناسی متن دعا انتخاب و تفسیر شود]

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. صحیفه سجاده، محمدعلی مجد فقیهی.
۲. الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجاده، محمد حسین مظفر.
۳. مقدمه آیت‌الله شعرانی بر صحیفه.
۴. تعلیقات فیض کاشانی بر صحیفه.
۵. قاموس الصحیفه للامام زین العابدین، سید ابوالفضل حسینی.
۶. شروح صحیفه سجاده مانند شفاء الصدور فی شرح الزبور، موسوی شهرستانی و ...

۴. روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه

Methodology of Nahjulbalagha Interpretation

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با روش‌های تفسیر نهج البلاغه.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. تفسیر نهج البلاغه را گونه‌شناسی نماید.
۲. پیش نیازها و شرایط تفسیر نهج البلاغه را برشمارد.
۳. مراحل تفسیر نهج البلاغه را تبیین نماید و نمونه‌ای از تحلیل محتوایی را انجام دهد.

سرفصل‌های درس:

۱. مفهوم‌شناسی: (مبانی، روش‌ها، قواعد، گرایش‌ها)

۲. گونه‌های تفسیر:

- متنی (ترتیبی، تک نگاری)

- موضوعی

۳. پیش نیازها و شرایط: (دانش‌ها، منابع، شرایط اخلاقی و استعدادی مفسر)

فصل یکم: روش‌ها

۱. روش تفسیر متن به متن

۲. روش نقلی (آیه، روایت، تاریخ)

۳. روش عقلی و برهانی

۴. روش کشفی و عرفانی

فصل دوم: مراحل تفسیر

۱. اعتبارسنجی (با تأکید بر علو مضمون و احتیاط در برخی نقل‌های تاریخی با روش خاص خود)

۲. ویرایش متن (تصحیف، تقطیع)

۳. موقعیت‌سنجی (شأن صدور، فضای صدور و مخاطب‌شناسی)

۴. مطالعه متنی

- نگرش کلی به متن و کشف نظام هندسی آن

- واژگان‌شناسی (فقه اللغة) و اصول حاکم بر آن

- بررسی ساختار بلاغی و زیبا‌شناختی

- تحلیل محتوا

- ✓ تدبر آغازین و یادداشت برداشت ها
- ✓ مراجعه به آثار پیشینیان (شروح و تعلیقات)
- ✓ جمع آوری اطلاعات بیشتر از منابع جدید
- ✓ جمع آوری قرائن و بهره‌گیری از آنها (سیاق، نظارت)
- ✓ مستند سازی قرآنی و روایی متن (آیات و روایات ناظر به اعتبار و تفسیر متن)
- ✓ تدبر نهایی و تحقیق با توجه به مطالب به دست آمده و ارائه تفسیر مستند و روشمند از متن

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. شروح نهج البلاغه.
۲. الفدیر، علامه امینی، ج ۸۱.
۳. قطره‌ای از دریا، شرح نهج البلاغه علی علیه السلام، حمیدزاده گیوی.
۴. روش‌شناسی نقد احادیث، مهدی ایزدی.
۵. روش‌شناسی نقد احادیث، علی نصیری.
۶. روش‌شناسی تفسیر قرآن؛ [نویسندگان: علی‌اکبر بابایی، غلام‌علی عزیزی‌کیا و مجتبی روحانی‌راد، زیر نظر: محمود رجبی.
۷. مصادر نهج البلاغه و اسانیده، عبدالزهره حسینی.

۵. روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی

Methodology of thematic and chronological exegesis

نوع درس: جبرانی	تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با شیوه‌های علمی و عملی تفسیر ترتیبی و موضوعی قرآن کریم.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. انواع روش‌های تفسیر ترتیبی را بیان کند و تفاوت‌های هر یک را تبیین نماید.
۲. دیدگاه‌ها درباره تفسیر تنزیلی را با استدلال بیان نماید.
۳. دیدگاه‌ها درباره تفسیر موضوعی را بیان و از دیدگاه درست دفاع نماید.
۴. تفسیر یکی از سوره کوچک قرآن را بر اساس الگوی تفسیری این درس ارائه نماید.

سرفصل‌های درس:

- چستی تفسیر ترتیبی
- گونه‌شناسی تفسیر ترتیبی
- روش‌شناسی تفسیر ترتیبی
- الف) شناسنامه سوره
 - ترتیب سوره در مصحف و نزول
 - مکی یا مدنی بودن سوره
 - سبب یا شأن نزول سوره
 - فضایل و خواص سوره
 - اهداف و محتوای سوره
- ب) تفسیر آیات
 - مفاهیم واژه‌ها در لغت و قرآن
 - نکات ادبی و بلاغی
 - قراین درون متنی (سیاق، سایر آیات)
 - قراین برون متنی (روایات، شأن نزول)
 - جمع بندی و تفسیر آیه
 - پیام‌ها و هدایت‌ها (عرفانی، فلسفی، علمی، اجتماعی و ...)
- چستی تفسیر موضوعی
- دیدگاه‌ها درباره تفسیر موضوعی

- روش‌شناسی تفسیر موضوعی

- موضوع‌یابی

- اصطیاد و استخراج آیات

- دسته‌بندی روشمند آیات

- استخراج مدالیل آیات بر اساس مراحل تفسیر ترتیبی

- استنتاج نظرگاه‌های قرآن با مقارنه و چند سونگری به مدالیل آیات

- ارزیابی نتایج با معیارها و قراین دیگر

۳. بررسی میدانی سوره‌های قرآن نظیر: سوره توحید، کوثر، نصر، و ...

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. مهندسی فهم و تفسیر قرآن، پژوهشی نو در روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی قرآن کریم، مجید حیدری فر.

۲. التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب، آیت‌الله معرفت.

۳. روش‌شناسی تفسیر قرآن، جمعی از نویسندگان، زیر نظر محمود رجبی.

۴. روش‌شناسی تفسیر، علی نصیری.

۵. قواعد تفسیری، محمود رجبی.

۶. مبانی و قواعد تفسیر، محمد علی رضایی اصفهانی.

٧. قواعد التفسير لدى الشيعة و السنة، محمد فاكر ميدي.

٨. مباني تفسير قرآن، سيد رضا مؤدب.

٩. اصول التفسير و قواعد، خالد بن عبد الرحمن العك.

١٠. قواعد التفسير، خالد بن عثمان السبت.

۶. دعاشناسی

Supplication Study

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با حقیقت دعا و برخی ادعیه معصومان علیهم السلام.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. دعا را چیستی، گونه و چرایی شناسی نماید.
۲. موانع، خطرات و آفات دعا را تبیین سازد.
۳. سیری از دعاهای معصومان علیهم السلام را بیان کند.

سرفصل‌های درس:

- کلیات (علل رویکرد به دعا و معرفی منابع آن)

۱. چیستی شناسی دعا
۲. گونه و گستره شناسی دعا
۳. چرایی شناسی دعا (اثبات ضرورت دعا با استناد به ادله و تبیین اهمیت آن با استناد به برکات)
۴. روش شناسی دعا (شروط و آداب دعا)
۵. آسیب شناسی دعا (موانع و خطرات و آفات)
۶. سیری در دعاهای امام علی علیه السلام (دعای کمیل، صباح و ...)
۷. سیری در دعاهای امام حسین علیه السلام (دعای عرفه و ...)
۸. سیری در دعاهای امام سجاد علیه السلام (برخی دعاهای صحیفه سجادیه)
۹. سیری در دعاهای ماه رجب
۱۰. سیری در دعاهای ماه شعبان
۱۱. سیری در دعاهای ماه رمضان
۱۲. سیری در دعاهای مرتبط با امام زمان علیه السلام (ندبه، عهد و آل یاسین)

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. صحیفه سجادیه.

۲. الصحیفة الجامعة، سید محمدعلی ابطحی.

۳. مکیال المکارم فی فوائد الدعای للقائم، سید محمدتقی موسوی اصفهانی.

۴. مصباح المتعجد، شیخ طوسی.

۵. المصباح، کفعمی.

۶. اقبال الاعمال، سید بن طاووس.

۷. شروح ادعیه مانند شرح زیارت جامعه کبیره همچون ادب فنا، آیت‌الله جوادی آملی.

۸. دعاشناسی موضوعی، علیرضا فراهانی منش.

۹. همه چیز درباره دعا، آیت‌الله مجتبی تهرانی.

۷. تفسیر ترتیبی (با محوریت سوره محمد ﷺ)

Chronological Exegesis (Based on Surah Muhammad)

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با تفسیر سوره محمد ﷺ.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. منابع متناسب برای تفسیر سوره محمد ﷺ را بیان نماید.
۲. تفسیر سوره به سوره را گونه‌شناسی نماید.
۳. شناخت نامه‌ای از سوره محمد ﷺ بیان کند.
۴. آیات مربوطه را بر اساس هندسه‌ای که در این درس می‌آموزد، تبیین نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات و معناشناسی واژگان کلیدی (تفسیر و گونه‌های آن، تأویل و گونه‌های آن، معرفی منابع متناسب)
۲. شناخت نامه سوره محمد ﷺ
۳. تفسیر آیات ۱ - ۶ با عنوان مقابله با تلاش‌های دشمنان دین
۴. تفسیر آیات ۷ - ۱۵ با عنوان بهره‌مندی اهل ایمان از حمایت و پاداش‌های الهی
۵. تفسیر آیات ۱۶ - ۳۲ با عنوان افشاگری ماهیت منافقان و فعالیت‌های آنان
۶. تفسیر آیات ۳۳ - ۳۸ با عنوان تشویق اهل ایمان به مجاهدت در راه خدا

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. تفسیر المیزان، سید محمدحسین طباطبائی، جلد ۱۸.

۲. مجمع البیان لعلوم القرآن، فضل بن حسن طبرسی، جلد ۹.

۳. التبیان، شیخ طوسی، جلد ۹.

۴. الفرقان فی تفسیر القرآن بالقرآن و السنة، محمد صادقی تهرانی، جلد ۲۷.

۵. مفاتیح الغیب، فخر رازی، جلد ۲۸.

۶. التحریر و التنویر، ابن عاشور، جلد ۲۶.

۷. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، جلد ۲۱.

۸. تفسیر سوره محمد ﷺ، محسن قرائتی.

۸. تربیت در قرآن

Teaching Quran

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت آموزه‌های اخلاقی از منابع قرآنی و روایی.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. آیات تربیتی را برشمارد.
۲. عوامل رشد و انحطاط روانی انسان‌ها را از منظر قرآن و روایات تبیین نماید.
۳. چستی و چگونگی دست یابی به تربیت قرآنی را بیان کند.

سرفصل‌های درس:

۱. مفهوم‌شناسی تربیت در چارچوب دین (اخلاق، تربیت، تربیت اخلاقی، رابطه اخلاق و تربیت، رابطه تعلیم و تربیت)
۲. رویکردها و نظریه‌های تربیت اخلاقی از منظر قرآن
۳. گونه‌شناسی تربیت در قرآن.
۴. مبانی تربیت در قرآن. (شناخت انسان، اهداف تربیت، شناخت فطرت، عوامل مؤثر در تربیت: وراثت، محیط، سختی‌ها و شدائد، کار، عوامل ماورای طبیعت، اراده انسان)
۵. اصول تربیت در قرآن مانند: اعتدال، تدرج و تمکن، تسهیل و تیسیر، زهد، تعقل، تفکر، تدبیر، کرامت، عزت و ...
۶. اهداف تربیت در قرآن.
۷. موانع و مقتضیات تربیت در قرآن. (موانع و مقتضیات اصلی، موانع و مقتضیات فردی، موانع و مقتضیات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی)
۸. روش‌های تربیت در قرآن مانند: الگو، محبت، تذکر، عبرت، موعظه، توبه، ابتلا و امتحان، مراقبه و محاسبه، تشویق و تنبیه و ...

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. نهج البلاغه.

۲. الکافی فی الاصول، کلینی.

۳. ارشادالقلوب، حسن بن محمد دیلمی.

۴. محجة البيضاء، فیض کاشانی.

۵. اربعین حدیث، امام خمینی.

۶. احیاء العلوم، محمد غزالی.

۷. من علم النفس القرآنی، دکتر عدنان الشریف.

۸. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه طباطبایی.

۹. مبادی اخلاق در قرآن، آیت‌الله جوادی آملی.

۱۰. مراحل اخلاق در قرآن، آیت‌الله جوادی آملی.

۱۱. تفسیر موضوعی، آیت‌الله مصباح یزدی (اخلاق در قرآن).

۱۲. تفسیر موضوعی، آیت‌الله مکارم شیرازی (اخلاق در قرآن).

۱۳. آراء اخلاقی علامه طباطبایی، رضا رمضانی.

۱۴. رویکردهای نوین در تربیت اخلاقی، جمعی از نویسندگان.

۱۵. روش‌های تربیت اخلاقی در المیزان، سید احمد فقیهی.

۱۶. سیره تربیتی پیامبر ﷺ و اهل بیت ﷺ: تربیت اخلاقی، محمد داودی.

۱۷. تربیت اخلاقی از دیدگاه قرآن کریم، دادمحمد امیری.

۱۸. رویکردهای تربیت اخلاقی از دیدگاه خواجه نصیرالدین طوسی، ملیحه اسدی.

۱۹. اصول و مبانی تعلیم و تربیت در قرآن، فرزادیان رضا، مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید.

۲۰. تربیت اخلاقی از دیدگاه قرآن کریم، دادمحمد امیری، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ.

۹. جریان‌شناسی فکری فرهنگی مطالعات قرآنی

Dominant Streams in Qur'anic Studies

نوع درس: جبرانی	تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس: بررسی رویکردها و جریان‌های نوین در عرصه مطالعات قرآنی در عصر حاضر.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. رویکردهای سلفی، علمی، قرآنیون، ملی‌گرا و... را در مطالعات قرآنی معرفی کند.
۲. رویکردهای مختلف را با نگاهی قرآنی نقد نماید.
۳. تأثیرات زیستگاهی اندیشمندان بر رویکرد قرآنی را بیان نماید.

سرفصل‌های درس:

کلیات: پیشینه، ضرورت و جایگاه بحث، مفهوم‌شناسی تفسیر عصری، جریان‌شناسی و مفاهیم مشابه.

- رویکرد تفسیر علمی با توجه به تنوع بومی آن: مصر، شبه قاره، ایران، آسیای جنوب شرقی

- رویکرد سلفی: ابوالاعلی مودودی، جریان وهابیت، جریان اخوان المسلمین

- رویکرد ملی‌گرایانه: دیدگاه‌های امین الخولی، طه حسین

- رویکرد قرآنیون: محمد غزالی، محمود محمد طه

- رویکرد علمی: احمد خان هندی، اسکندرانی، طنطاوی

- رویکرد زبان‌شناسی: سید قطب، آرتور جفری، ایزوتسو

- رویکرد فرهنگ‌شناختی: محمد ارکون، محمد عابد جابری، نصر حامد ابوزید

- رویکرد اجتماعی: محمد عبده، مراغی، شعراوی

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. منهج المدرسة العقلية الحديثة، فهد رومی.
۲. الفكر الديني في مواجهة العصر، شرقاوی.
۳. من تاريخ الادب العربي، طه حسين، التفسير نشأته و تدرجه و تطوره، امين الخولى.
۴. اتجاهات التجديد في تفسير القرآن الكريم في مصر، ابراهيم شريف.
۵. المنهج الحرکي في ظلال القرآن، صلاح خالدی.
۶. كيف نتعامل مع القرآن، محمد غزالی، درسه قرآنيه مقارنه.
۷. حسين مجيب، الفكر الاسلامي، محمد اركون.
۸. آراء و اندیشه‌های محمد اركون، مهدي خلجی.
۹. خدا و انسان در قرآن، ايزوتسو.
۱۰. مفهوم النص، نصر حامد ابونصر.
۱۱. تكوين العقل العربي و بنيه العقل العربي، محمد عابد الجابري.
۱۲. تطهير با جاري قرآن، علی صفایی.

۱۰. علوم قرآن

Qur'ānic Sciences

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، جبرانی
پیش نیاز، ندارد	نوع واحد، نظری

هدف درس: آشنایی با تاریخچه علوم قرآن و نظریه پردازان مهم آن.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. سیر تاریخی پیدایش علوم قرآن و تطور آن را تبیین سازد.
۲. نظریه پردازان مهم در هر یک از شاخه‌ها را معرفی کند.
۳. مهم ترین ادله درباره تحریف ناپذیری قرآن را بیان کند.

سرفصل‌های درس:

۱. تعریف علوم قرآن
۲. پیدایش علوم قرآن و تطور آن
- دوره ماقبل از تدوین
- دوره تدوین (یک، دوره پیدایش مباحث جزئی / دو دوره تدوین علوم قرآن به صورت جامع)
۳. شاخه‌های علوم قرآن و بررسی تقسیمات ارائه شده
۴. بررسی نخستین مؤلفات در هر یک از شاخه‌ها و سیر تکاملی آن
۵. معرفی نظریه پردازان مهم در هر یک از شاخه‌ها
۶. شیوه‌های تحقیق در علوم قرآن
۷. بررسی تحریف ناپذیری قرآن
- معنی تحریف و اقسام آن
- گزارشی از پیدایش بحث‌های مربوط به ادعای تحریف در قرآن
- بررسی و نقد ادله طرفداران نظریه تحریف
- ادله تحریف ناپذیری قرآن

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. فهرست، الندیم.

۲. الذریعه، شیخ آقا بزرگ تهرانی.

۳. دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی (مدخل علوم قرآن)، به کوشش بهاء‌الدین خرمشاهی.

۴. علوم القرآن عند المفسرین، مرکز فرهنگ و معارف قرآن.

۵. درآمدی بر علوم قرآن، محمدرضا صالحی کرمانی.

۶. مجله بینات، «سیر نگارش‌های قرآنی»، محمدعلی مهدوی‌راد.

۷. کتابنامه بزرگ قرآن، شیخ محمد حسن بکایی.

۸. کشف الفهارس، دکتر سید محمد باقر حجتی.

۹. التمهید، آیت‌الله معرفت.

۱۰. البرهان، زرکشی.

۱۱. الاتقان، سیوطی.

۱۲. صیانة القرآن عن التحریف، آیت‌الله معرفت.

۱۳. کتب اصول فقه، بحث حجیت ظواهر کتاب.

۱۴. الفوائد المدنیة، محمد امین استرآبادی.

۱۵. القرآن الکریم و روایات المدرستین، ج ۳، سید مرتضی عسکری.

۱۶. مناهل العرفان زرقانی.

۱۷. تاریخ قرآن، دکتر راهیار.

۱۸. نزاهت قرآن از تحریف، جوادی آملی.

۱۹. مباحث علوم القرآن، صبحی صالح.

۱۱. زبان انگلیسی تخصصی

Specialized English language

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: جبرانی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با متون انگلیسی ناظر به مباحث قرآنی و حدیثی در حد استفاده از دایره المعارف.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

- واژگان اصلی انگلیسی مرتبط با مقالات را بشناسد و ترجمه نماید.

- متون انگلیسی تخصصی مرتبط با رشته قرآن و حدیث را معرفی نماید.

سرفصل‌های درس:

برگزیده‌ای از مقالات حدیث، سنت، تاریخ حدیث و... دایره‌المعارف اسلام.

روش آموزش:

- خواندن و فهمیدن متون در کلاس

- ترجمه مقاله کوتاه در خارج از کلاس

- مقابله ترجمه مقاله دانشجویان کلاس

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. دایره‌المعارف اسلام، ج ۵.

۲. دایره‌المعارف قرآن، لایدن.

۳. منابع پیشنهادی و مصوب گروه.

Research methodology

نوع درس، جبرانی	تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد، نظری - عملی	پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با دانش و توانش پژوهش و استانداردهای پژوهش.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. اصول و فنون روش‌های پژوهش در تفسیر و حدیث را توضیح دهد.
۲. مکاتب مختلف روش‌های پژوهش در علوم تفسیر و حدیث را تبیین کند.
۳. روش‌های صحیح در پژوهش‌های تفسیری و حدیثی را به کار گیرد.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات و پیش نیازها: اصطلاح‌شناسی پژوهش: روش و تحقیق و نظریه و تئوری و فرضیه و متغیر و... بایدها و نبایدها پژوهش و پژوهشگر (اخلاق حرفه‌ای)
۲. گونه‌شناسی علم پژوهش از دیدگاه‌های گوناگون: بنیادی و کاربردی و گسترش، تک رشته‌ای و میان رشته‌ای و فرارشته‌ای، تحلیلی و انتقادی و تولیدی، محیطی و میدانی، موضوع محور و متن محور
۳. گونه‌شناسی روش پژوهش، عقلی برهانی، نقلی وحیانی، نقلی تاریخی، علمی تجربی یا تلفیقی
۴. گونه‌شناسی پژوهش نامه: ویژگی‌های عمومی و نیم تخصصی (ارشد) و تمام تخصصی (دکتری)
۵. روش‌شناسی مطالعه
۶. گام‌های اجرایی پژوهش
 - گزینش موضوع و تحلیل ابعاد و زوایای آن
 - پیشینه‌شناسی موضوع
 - تبارشناسی موضوع و هدف گذاری پژوهش
 - فرآوری پرونده پژوهش (گردآوری داده‌ها)
 - طراحی پرسش‌ها و فرضیه‌ها
 - طراحی هندسه تحقیق و فصل‌بندی‌ها
 - فرآوری پرونده علمی
 - فرآوری پرونده تدوینی و نگارشی
۷. روش‌شناسی نقد اندیشه
 - نقد مبانی و زیر ساخت‌ها
 - نقد ادله و روساخت‌ها
 - نقد لوازم و پیامدها

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. روش‌شناسی مطالعات دینی، احد فرامرز قراملکی.
۲. روش تحقیق با تأکید بر علوم اسلامی، جعفر نکونام.
۳. مدرسه پژوهش و نگارش، مجید حیدری‌فر.
۴. متن درسی روش تحقیق، شاملی.
۵. روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، باقر ساروخانی.
۶. پژوهش، امیرحسین آریان‌پور
۷. روش تحقیق در علوم انسانی، علی اکبر فرهنگی و صفرزاده.
۸. پارادایم‌های تحقیق در علوم انسانی، نورمن بلیکی.
۹. روش تحقیق، عباسقلی خواجه نوری.
۱۰. اصول و فنون پژوهش در گستره دین پژوهی، احد فرامرز قراملکی.

ب) دروس اصلی (تخصصی)

۱. تفسیر موضوعی ۱: خداشناسی و فرجام‌شناسی
۲. بررسی ساختار و سبک نهج البلاغه و نقد شبهات
۳. تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۱ (با تأکید بر مسائل حقوقی)
۴. نظام ساختاری قرآن
۵. مبانی و قواعد تفسیر
۶. صلاحیت مدرسی و روش تدریس تفسیر و حدیث

۱. تفسیر موضوعی ۱: خداشناسی و فرجام‌شناسی

Thematic Exegesis 1 (knowledge of God and His Attributes, Eschatology)

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اصلی
پیش‌نیاز: روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با موضوعات توحید و معاد و روش تحلیل و تجزیه موضوعی آیات مربوطه.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. مهم‌ترین آیات مربوط به توحید و معاد را بیان کند.
۲. شیوه استدلال قرآن بر توحید و معاد را تبیین نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. توحید و شرک:

- قرآن و راه‌های شناخت خدا

- مراتب توحید (توحید ذات، توحید اسماء و صفات، توحید افعالی، توحید عملی)

- معرفی اسوه‌های توحید و ویژگی‌های موحدان

- نفی شرک (شرک و گستره آن، مفاهیم متقارب با شرک، انواع شرک، ریشه‌های شرک، پیامدهای شرک)

- معرفی گروه‌های مشرک و ویژگی‌های مشرکان

۲. معاد و قیامت در قرآن:

- دنیا و آخرت

- امکان معاد (بررسی امکان معاد و بررسی دلایل منکران معاد و رد آن)

- مرگ، قبر و برزخ

- قیامت (نام‌ها، نشانه‌ها و حوادث آن)

- اعمال (نامه اعمال، حیط اعمال، تجسم اعمال، میزان اعمال)

- کیفر و پاداش و مسئله شفاعت در قرآن

- صراط، اعراف و اعرافیان

- بهشت و دوزخ (نعم بهشتی، راه رسیدن به بهشت، اوصاف بهشتیان، اوصاف دوزخیان)

- جاودانگی در بهشت و دوزخ

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. تفسیر المنار، محمدرشید رضا.

۲. تفسیر کبیر، فخر رازی.

۳. تفسیر موضوعی قرآن کریم (توحید در قرآن)، عبدالله جوادی آملی.

۴. تفسیر موضوعی قرآن کریم (معاد در قرآن)، عبدالله جوادی آملی.

۵. پیام قرآن، ج ۳، ناصر مکارم شیرازی.

۶. مقدمه پیام قرآن، ج ۱، ناصر مکارم شیرازی.

۷. توحید الامامیه، ملکی تبریزی.

۸. مقاله التفسیر التوحیدی و التجزئی، مجموعه آثار شهید صدر.

۹. آموزش عقاید، محمدتقی مصباح یزدی.

۱۰. معرفة المعاد، ناصر مکارم شیرازی.

۱۱. معادشناسی، سید محمدحسین حسینی طهرانی.

۱۲. المعاد فی الكتاب و السنة، محمد محمدی گیلانی.

۱۳. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.

۱۴. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمدحسین طباطبائی.

۲. بررسی ساختار و سبک نهج البلاغه و نقد شبهات

Survey of Nahjulbalagha structure and style and critique of doubts

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اصلی
پیش نیاز: علوم حدیث	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت ساختار و سبک نهج البلاغه و بررسی شبهات موجود.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. چرایی و چگونگی جمع آوری نهج البلاغه را تحلیل نماید.
۲. سبک و امتیازات نهج البلاغه و ساختار کلی آن را تبیین نماید.
۳. کتب مربوط به نهج البلاغه اعم از ترجمه‌ها، شروح، مستدرکات و فرهنگ‌نامه را معرفی نماید.
۴. به اهم شبهات نهج البلاغه پاسخ دهد.

سرفصل‌های درس:

۱. آشنایی با سیدرضی و تألیفات او
۲. ساختار کلی نهج البلاغه
۳. سبک و امتیازات نهج البلاغه
۴. گردآورندگان کلمات امیرالمؤمنین پیش از سید رضی و پس از او
۵. ترجمه‌ها، شروح، مستدرکات و فرهنگ‌نامه‌های نهج البلاغه
۶. آشنایی اجمالی با خطب و رسائل مشهور نهج البلاغه
۷. شبهات نهج البلاغه
 - شبهه سندی و پاسخ آن
 - شبهات متنی و پاسخ آنها (سجع، الفاظ فلسفی و...)
 - شبهات محتوایی و پاسخ آنها (تعرض به خلفا در خطبه ۳، خطبه ۲۲۸، خطبه ۸۰ و نواقص العقول بودن زنان، خطبه ۱۷۳ در جواب معاویه)

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. حکمت اصول سیاسی در اسلام، محمدتقی جعفری.
۲. دانشنامه امام علی علیه السلام، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۳. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید.
۴. شرح نهج البلاغه، ابن میثم.
۵. شرح نهج البلاغه، محمدتقی جعفری.
۶. عبقریة الامام علی علیه السلام، عباس محمود العقاد.
۷. فجر الاسلام، احمد امین.
۸. مجموعه آثار، ترجمه نهج البلاغه و...، محمد دشتی.
۹. مصادر نهج البلاغه و اسانیده، سید عبد الزهرا حسینی خطیب.
۱۰. موسوعه الامام علی بن ابی طالب علیه السلام، محمد محمدی ری شهری.
۱۱. نظرات سیاسی در نهج البلاغه، محمدحسین مشایخ فریدنی.
۱۲. نهج البلاغه و گردآورنده آن (مجموعه مقالات)، بنیاد نهج البلاغه.

۳. تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۱ (با تأکید بر مسائل حقوقی)

Thematic Interpretation of Nahjulbalagha 1 (Focusing Human Rights Problems)

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اصلی
پیش نیاز: روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه	نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با تفسیر موضوعی نهج البلاغه در حیطه مسائل حقوقی.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. حق را از منظر نهج البلاغه معناشناسی کند.
۲. رابطه حق و تکلیف و عدل را بیان کند.
۳. حق را مستند به نهج البلاغه، گونه‌شناسی نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. مفهوم‌شناسی حق و ارکان آن
 ۲. اقسام حق
 ۳. معانی حق در نهج البلاغه
 ۴. رابطه حق و تکلیف
 ۵. جایگاه حقوق انسان و ضرورت و وجود حقوق در جامعه
 ۶. حق مداری از نگاه نهج البلاغه و رابطه حق و عدل
 ۷. حق الهی
 ۸. حق فردی (حقوق اعضا و جوارح)
 ۹. حق جمعی
- حقوق اساسی بشر (حق حیات، حق کرامت، حق آزادی معقول)
 - مقایسه اعلامیه حقوق بشر با نامه مالک اشتر
 - حقوق سیاسی مردم
 - حقوق اجتماعی مردم
 - حقوق فرهنگی مردم (حق تعلیم و تربیت)
 - حقوق اقتصادی مردم
 - حقوق قضایی مردم
 - حقوق اقلیت‌ها
 - حقوق دشمنان
 - حقوق خانواده (والدین، فرزندان، همسران)

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. نهج البلاغه.
۲. فرهنگ‌نامه‌های موضوعی و القابیه نهج البلاغه.
۳. الامام علی علیه السلام صوت العدالة الانسانية، جرج جردان.
۴. حکمت اصول سیاسی اسلام، علامه محمدتقی جعفری.
۵. فلسفه حقوق، مدرسه امام خمینی.
۶. مبانی و کلیات علم حقوق، سید جلال‌الدین مدنی.
۷. مختصات حکومت حق مدار در پرتو نهج البلاغه، علی اصغر عزت‌پور.
۸. حق و تکلیف در اسلام، آیت‌الله جوادی آملی.
۹. حقوق بشر، آیت‌الله جوادی آملی.
۱۰. اندیشه سیاسی در گفتمان علوی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۱۱. مفهوم و حقوق شهروندی در نهج البلاغه، مهدیه عربی‌فر.

۴. نظام ساختاری قرآن

Thematic System of Holy Quran

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، اصلی
پیش نیاز، ندارد	نوع واحد، نظری

هدف درس: آشنایی با ساختار نظام‌مند و هندسه‌دار قرآن کریم با محوریت غرض‌شناسی آنها.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. دسته بندی کلان موضوعی از آیات قرآن ارائه نماید.
۲. نظام مندی سوره‌های قرآن را چپستی و چرایی‌شناسی نماید.
۳. بر اساس یکی از سوره مطرح شده در درس، نظام واره موضوعی تهیه نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات (بررسی واژگان کلیدی)
۲. دسته بندی کلان موضوعی قرآن به چهار شاخه عقیدتی و معرفتی، اخلاقی، فقهی و حقوقی، سیاسی و اجتماعی (تاریخی)
۳. چپستی و چگونگی نظام مندی سوره‌ها در قرآن
۴. چرانی و چگونگی نظام‌مندی سوره‌ها در قرآن (اثبات ضرورت انسجام و هماهنگی آیات سوره با غرض آن)
۵. روش دستیابی به نظام‌واره موضوعی سوره‌های قرآن برای دستیابی به غرض آنها
۶. روش علامه طباطبایی رحمته‌الله
- بررسی ارتباط آیات آغازین و پایانی سوره
- استناد به رکوع بندی و فصل بندی سوره
- استناد به غرر آیات
۷. عملیاتی کردن روش‌های سه‌گانه در سوره‌های توبه و مائده و انعام و احزاب

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. پژوهشی در نظم قرآن، عبدالهادی فقهی‌زاده.

۲. تاریخ قرآن، محمود رامیار.

۳. تاریخ جمع قرآن کریم، محمدرضا جلالی نائینی.

۴. تدوین القرآن، علی کورانی.

۵. شکل و ساختار قرآن، نصرت نیلساز، آینه پژوهش، شماره ۲۵ و ۲۶.

۶. فهم زبان قرآن بر محور سوره‌ها، حمید محمدی.

۷. روش‌های تدبیر سوره‌ای، محمد رضا اخوان.

۸. راهنمای آموزش تدبیر در قرآن، علی صبوچی.

۹. ساختار هندسی سوره‌های قرآن، محمد خامه‌گر.

۱۰. نکته‌های قرآنی درباره هندسه آیات قرآن، عباسعلی کامرانیان.

۱۱. علم المناسبات فی الآيات و السور، محمد بن عمر بازمول.

۱۲. قرآن در قرآن، عبدالله جوادی آملی.

۱۳. الوحدة الموضوعية فی القرآن الکریم، محمد حجازی.

۱۴. اهداف و مقاصد سوره‌های قرآن کریم، عبدالله محمود شحاته.

۵. مبانی و قواعد تفسیر

Principles and rules of exegesis

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اصلی
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: آگاهی از مبانی و ضوابط تفسیر صحیح قرآن کریم.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. دلایل نیازمندی به تفسیر قرآن را شرح دهد.
۲. منابع و مصادر تفسیر و شرایط مفسر را تبیین کند.
۳. امکان فهم قرآن و جواز تفسیر قرآن را تحلیل نماید.
۴. قواعد تفسیر نظیر سیاق، جری و تطبیق، نسخ و ... را بیان کند.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات

- تعریف، پیشینه، کتاب‌شناسی تفاسیر شیعه و سنی و ...

۲. مبانی تفسیر

- نیاز به تفسیر قرآن، امکان فهم قرآن، جواز تفسیر قرآن، منابع و مصادر تفسیر و حجیت آنها (قرآن، سنت، عقل و ...)، شرایط مفسر، ظاهر و باطن قرآن

۳. اصول و قواعد تفسیر

- سیاق، جری و تطبیق، حرمت کاربرد غیر علم در تفسیر قرآن، حرمت کاربرد اسرائیلیات در تفسیر قرآن، نسخ کتاب، استعمال لفظ در بیشتر از یک معنا، حجیت ظواهر قرآن

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. اصول التفسیر و قواعد، عبدالرحمن العک.

۲. اصول و مبانی تفسیر قرآن، عباسعلی عمید زنجانی.

۳. الاتقان، جلال‌الدین سیوطی.

۴. البرهان، بدرالدین محمد بن عبدالله زرکشی.

۵. التفسیر والمفسرون، محمدحسین ذهبی.

۶. التمهید، محمدهادی معرفت.

۷. الموافقات، شاطبی.

۸. روش‌شناسی تفسیر، علی‌اکبر بابایی و دیگران.

۹. قواعد التفسیر، خالد عثمان السبت.

۱۰. مناهل العرفان، زرقانی.

۶. صلاحیت مدرسی و روش تدریس قرآن و حدیث

Competency and methodology of Teaching exegesis and Hadith

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اصلی
پیش نیاز: روش تحقیق	نوع واحد: نظری - عملی

هدف درس: آماده‌سازی دانشجویان رشته مدرسی معارف قرآن و حدیث برای ارائه محتوای آموزشی مربوط به مخاطبان.
اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. اهمیت و ظرافت تدریس قرآن و حدیث را تبیین کند.
۲. با روش‌های مختلف، محتوای آموزشی را به مخاطبان ارائه کند.
۳. با نحوه استفاده از وسایل کمک آموزشی آشنا شده و در تدریس روشمند به کار بندد.
۴. محیط آموزشی و گروه‌های گفتگو را مدیریت و کنترل کند.
۵. روش‌های شناخت مخاطب و کاربست صحیح تعامل مثبت با دانشجو را بشناسد.

سرفصل‌های درس:

۱. مفاهیم و واژه‌شناسی (روش، تدریس، یادگیری، انگیزش)
۲. تحلیل آموزشی در سه حوزه‌ی محتوا، ابزار و روش با رویکرد آموزش تفسیر قرآن و حدیث
۳. تبیین اهداف درس معارف و دروس تفسیر قرآن و نهج البلاغه
۴. ویژگی‌های محتوای تأثیرگذار با تاکید بر دروس تفسیر قرآن و نهج البلاغه
۵. کار عملی: انجام یک پروژه آموزشی توسط دانشجو
۶. آشنایی با اهداف آموزشی

- هدف کلی

- اهداف جزئی یا مرحله‌ای

- اهداف رفتاری

۷. طراحی برنامه درسی؛ مهارت پیش از تدریس

- طرح و برنامه‌ی درسی سالانه (دراز مدت)

- طرح و برنامه‌ی درسی روزانه (کوتاه مدت)

۸. مهارت‌های استاد در کلاس

- اجرای آزمون رفتار ورودی

- مهارت برقراری ارتباط

- ایجاد تمرکز جمعی در کلاس

- مهارت آماده سازی

- مهارت آرایه‌ی درس جدید

- مهارت جمع بندی

- مهارت در تکمیل یادگیری

۹. آشنایی با انواع روش تدریس

- روش سنتی (سقراطی، مکتب خانه‌ای)

- روش‌های تدریس جدید (روش توضیحی، روش فعال (پرسش و پاسخ)، روش اکتشافی، روش حل مسأله، روش مباحثه (که تا حدودی شبیه روش سقراطی است)، واحدکار (پروژه‌ای)، روش آزمایشی نمایشی و گردش علمی (فعالیت‌های تجربی خارج از کلاس)).

۱۰. ویژگی‌های استاد موفق

- ویژگی‌های نفسانی

- ویژگی‌های رفتاری

۱۱. ارزشیابی

- انواع ارزشیابی

- روش‌های ارزشیابی

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. مقدمات تکنولوژی آموزشی، محمد احدیان.
۲. راهنمای روش‌های نوین تدریس، محرم آقازاده.
۳. تدریس مؤثر در آموزش عالی، جورج براون و مدلین اتکینز، مترجمان محمدجواد لیاقت‌دار و سید علی سیادت.
۴. اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، علی‌اکبر سیف.
۵. مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روش‌های و فنون تدریس)، حسن شعبانی.
۶. مجموعه مقالات همایش کاربرد تکنولوژی آموزشی در آموزش عالی ایران (۲ - ۳ آبان) ۱۳۸۰ [برگزارکننده گروه علوم تربیتی دانشگاه اراک].
۷. مجموعه کتب پالتویی معاونت امور استادان و دروس معارف اسلامی در زمینه روش‌ها و مهارت‌های آموزش.
۸. برنامه‌های نرم افزاری معاونت امور اساتید با موضوع کارگاه‌های روش تدریس دروس معارف اسلامی.

ج) دروس اختیاری

۱. قرآن و عهدین
۲. حدیث شیعه (با محوریت کافی و بحارالانوار)
۳. تفسیر موضوعی آیات امامت و ولایت
۴. قرآن و مستشرقان
۵. تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۲ (وقایع پس از رحلت پیامبر ﷺ و دوران حاکمیت امیر مؤمنان ﷺ)
۶. روش‌ها و گرایش‌های تفسیر
۷. آشنایی با منابع تفسیری
۸. تفسیر موضوعی ۲ (سیمای پیامبر اکرم ﷺ)
۹. روش‌شناسی پاسخ به شبهات قرآنی
۱۰. بررسی منابع حدیثی عامه با تأکید بر بخاری
۱۱. اندیشه‌های قرآنی حضرت امام زین‌العابدین و مقام معظم رهبری (حفظه الله)
۱۲. کارگاه روش تدریس
۱۳. مخاطب‌شناسی ارتباط با تأکید بر دوره جوانی
۱۴. کارورزی تدریس

۱. قرآن و عهدین

Qur'ān and the Bible

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، اختیاری
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد، نظری

هدف درس: آشنایی با اسفار خمس، انجیل اربعه و ملحقات آنها (کتاب مقدس) و مقایسه آنها با قرآن.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. تاریخچه اجمالی تثلیث و تصویرها و توجیحات آن و قضاوت قرآن را در باره آن تبیین کند.
۲. چند شرح و تفسیر از کتاب مقدس را معرفی کند.
۳. مباحث کلامی مشترک در قرآن و عهدین را بیان نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. آشنایی اجمالی با عهد عتیق و عهد جدید
۲. آشنایی با تاریخچه اجمالی تثلیث و تصویرها و توجیحات آن و قضاوت قرآن در باره آن
۳. معرفی چند شرح و تفسیر کتاب مقدس (معرفی تلمود و مقایسه آن با منابع شریعت اسلامی)
۴. مقایسه داستان‌های قرآن و عهدین (آدم و حوا، لوط، موسی، عروج عیسی، داود، سلیمان و...)
۵. جایگاه تورات و انجیل از منظر قرآن
۶. مباحث کلامی مشترک در قرآن و عهدین

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور

- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده

- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. الانجیل فی القرآن، حداد.
۲. القرآن و المسيحيه فی الميزان، احمد عمران.
۳. الكتاب المقدس فی الميزان، شيخ محمد علي بروالعاملي.
۴. الميزان فی تفسير القرآن (مباحث مرتبط)، سيد محمد حسين طباطبائي.
۵. انجيل برنابا، ترجمه سردار کابلي.
۶. تاريخ تمدن، ويل دورانت.
۷. تورات، انجيل، قرآن و علم، موريس بوکاي.
۸. دايره المعارف اديان، ميرچا الياده.
۹. دايره المعارف اديان (انگليسي)، ميرچا الياده.
۱۰. دايره المعارف اديان (انگليسي)، هستينگ.
۱۱. سير تاريخي انجيا برنابا، حسين توفيقى.
۱۲. سيرى در تلمود، آدين اشتاين، مترجم: باقر طالبى دارابى.
۱۳. قاموس كتاب مقدس، جيمز هاکس.
۱۴. كتاب مقدس (تورات، اناجيل و ملحقات).
۱۵. موجز الاديان فى القرآن، عبدالکريم زيدان.
۱۶. نگاهی به اديان زنده جهان، حسين توفيقى.
۱۷. بررسى تطبيقى جرائم و مجازات‌ها در قرآن کریم و کتاب مقدس، محمد حسين مدبر.

۲. حدیث شیعه (با محوریت کافی و بحارالانوار)

Shiite Hadith (based on Al-Kafi of Kuleini and Bihar al-Anwar)

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: علوم حدیث	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت منابع حدیثی شیعه با محوریت الکافی و بحارالانوار و آشنایی با پدیدآوران آن.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. زندگی نامه علمی مرحوم کلینی و مرحوم مجلسی را بیان نماید.
۲. اهمیت، وثاقت و ساختار کلی الکافی را تبیین نماید و آثار مرتبط با آن را بازشمارد.
۳. اهمیت، وثاقت و ساختار کلی بحارالانوار را تبیین نماید و آثار مرتبط با آن را بازشمارد.
۴. حدیث را از کتاب الکافی و بحارالانوار با شیوه‌ای روشمند بفهمد.

سرفصل درس:

۱. آشنایی با سرفصل‌های کتب اربعه و بحارالانوار.
۲. آشنایی با مرحوم کلینی و مجلسی و آثار و اساتید و مشایخ ایشان
۳. آشنایی با عصر کلینی و مجلسی و مکتب فکری ایشان
۴. نحوه تدوین و نگارش و نقل روایات کافی و بحارالانوار
۵. ساختار کلی کافی و بحارالانوار (تعداد احادیث، تعداد و نام ابواب و کتب، چیدمان کتب و ابواب)
۶. جایگاه و اهمیت الکافی و بحارالانوار و وثاقت و اعتبار روایات آنها
۷. انظار بزرگان و نگاشته‌های پژوهشگران در زمینه کافی و کلینی، بحارالانوار و مجلسی
۸. ترجمه‌ها، شروح و حواشی و معاجم کافی و بحارالانوار
۹. سیری در معارف الکافی فی الاصول (بیان نظام هندسی هر کتاب و گلچینی از معارف آن)

- کتاب العقل و الجهل

- کتاب التوحید

- کتاب الحججه

- کتاب الایمان

۸. روش‌شناسی فهم حدیث در الکافی و بحارالانوار به همراه متن خوانی حدیث

روش آموزش:

- ارائه از جانب استاد

ابزارهای کمک آموزشی:

- تخته

- ویدئو پرژکتور

- رایانه و نرم افزارهای اسلامی

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع

۱. الکافی فی الاصول و الفروع و الروضه (طبع قدیم و جدید).

۲. آشنایی با منابع حدیث، علی نصیری.

۳. آشنایی با منابع حدیث، علی زهادت.

۴. مقدمه مرآت العقول، علامه عسگری.

۵. شروح و ترجمه‌های الکافی.

۶. اصول الکافی، ترجمه کمره ای.

۷. اصول الکافی، ترجمه مصطفوی.

۸. تحفة الاولیاء، ترجمه اصول کافی.

۹. الروضه من الکافی، ترجمه رسولی.

۱۰. بهشت کافی، ترجمه روضه کافی.

۱۱. الروضه من الکافی یا گلستان آل محمد علیه السلام، ترجمه کمره‌ای.

۱۲. بحار الانوار، همه مجلدات.

۱۳. علامه مجلسی و روش فهم حدیث، عبدالهادی فقهی‌زاده.

۱۴. آشنایی با بحار الانوار، احمد عابدی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۵. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، نرم‌افزار معجم موضوعی بحار الانوار [لوح فشرده]، بخش کتابشناسی،

معرفی کتاب بحار الانوار.

۱۶. المعجم المفهرس لالفاظ ابواب البحار، کاظم مرادخانی.

۱۷. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث بحار الانوار، علیرضا برازش.

۱۸. معرفی و روش استفاده از بحار الانوار، حسن صفری نادری.
۱۹. زندگینامه علامه مجلسی، مصلح‌الدین مهدوی، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۸.
۲۰. تدوین الحدیث عند الامامیه: المجلسی فی بحاره، محمد بحر العلوم، یادنامه مجلسی، تهران، ۱۳۷۹، ج ۳.
۲۱. ویژگی‌های رده‌بندی موضوعی بحار الانوار و فرآیند شکل‌گیری آن، احمد پاکتچی، یادنامه مجلسی، تهران، ۱۳۷۹، ج ۱.
۲۲. جوامع حدیثی شیعه و بحار، محمد کاظم رحمان ستایش، یادنامه مجلسی، تهران، ۱۳۷۹، ج ۱.

۳. تفسیر موضوعی آیات امامت و ولایت

Thematic commentary on Imamate and Providence verses

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، اختیاری
پیش نیاز، روش‌شناسی تفسیر ترتیبی و موضوعی	نوع واحد، نظری

هدف درس: آشنایی با تفسیر آیات امامت و ولایت

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. تفاوت امامت و رسالت و ماهیت امامت، خلافت و ولایت را بیان کند.
۲. آیات امامت و ولایت را برشمارد و دسته‌بندی مناسبی از آیات امامت و ولایت ارائه نماید.
۳. هر یک از آیات مربوطه را در حد آموخته‌های تفسیری، تفسیر نماید.

سرفصل‌های درس:

کلیات

۱. امامت در مکتب عامه و در مکتب شیعه
۲. ماهیت امامت، خلافت و ولایت
۳. فرق نبی، رسول و امام
۴. ضرورت وجود امام و حکمت آن در نظام تکوین و نظام تشریح
۵. ویژگی‌های کلی امام (علم، عصمت، منصوب بودن)
۶. دسته‌بندی آیات امامت و ولایت در قرآن کریم

فصل یکم: آیات امامت

۱. تفسیر آیه (بقره / ۱۲۴): «وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ»
۲. تفسیر آیه (انبیاء / ۷۳): «وَ جَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا وَ أَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَ إِقَامَ الصَّلَاةِ وَ إِتَاءَ الزَّكَاةِ وَ كَانُوا لَنَا عَابِدِينَ»

فصل دوم: آیات ولایت

۱. تفسیر (نساء / ۵۹): «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»
۲. تفسیر آیه اكمال (مائده / ۳): «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»
۳. تفسیر آیه اولی الامر (مائده / ۵۵): «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ»

۱. شماره ۴ و ۵ به ذکر ادله عقلی و روایات پرداخته شده و ادله قرآنی به فصول بعدی ارجاع شود.

۱. تفسیر آیه تطهیر (احزاب / ۳۳): «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»
۲. تفسیر آیه مباحله (آل عمران / ۶۱): «فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»
۳. تفسیر آیه مودت (شوری / ۲۳): «ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ»
۴. تفسیر آیه من عنده علم الكتاب (رعد / ۴۳): «وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»
۵. تفسیر آیه توکیل (انعام / ۸۹): «أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِن يَكْفُرُ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ»
۶. تفسیر آیه وراثت کتاب (فاطر / ۳۲): «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا»
۷. تفسیر آیه یحیهم و یحبونه (مائده / ۵۴): «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ»
۸. تفسیر آیات سوره انسان (آیات ۱ تا ۲۲).

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. تفاسیر قرآن ذیل آیات امامت و ولایت؛ مانند المیزان فی تفسیر القرآن، تبیان، مجمع البیان و
۲. از نبوت تا امامت، سید محمدحسین طباطبائی.
۳. آیات ولایت در قرآن، ناصر مکارم شیرازی.
۴. ولایت در قرآن، عبدالله جوادی آملی.
۵. پرتویی از امامت و ولایت در قرآن کریم، محمدتقی مصباح‌یزدی و دیگران.
۶. پیام قرآن، ناصر مکارم شیرازی، جلد ۹، (امامت و ولایت در قرآن مجید).
۷. دانشنامه امیرالمؤمنین، محمدی ری شهری و دیگران.
۸. دانشنامه امام علی علیه السلام، زیر نظر علی‌اکبر رشاد.
۹. ولایت علی در قرآن کریم و سنت پیامبر، سید مرتضی عسگری.
۱۰. مناقب علی بن ابی طالب علیه السلام و ما نزل من القرآن فی علی علیه السلام، احمد بن موسی بن مردویه.
۱۱. الغدیر، علامه امینی.

۴. قرآن و مستشرقان

Qur'ān and Orientalists

نوع درس: اختیاری	تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تحقیقات و شبهات مستشرقان در باره قرآن و پاسخ به آنها.
اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. چرایی توجه مستشرقان به مباحث قرآنی را تبیین کند.
۲. روش های مستشرقان در مواجهه با قرآن را گونه شناسی نماید.
۳. شبهات مستشرقان را پاسخ بدهد.
۴. حضور جدی در عرصه شبهه زدایی در حوزه قرآن داشته باشد.

سرفصل های درس:

۱. کلیات:

- تعریف و تاریخچه پیدایش استشراق و ضرورت بحث از آن
 - مکاتب و دوره های استشراق، اهداف و رویکرد آنها
 - شیوه های شرق شناسی و ترفندهای مستشرقین
 - آشنایی با مشهورترین مستشرقان اسلام شناس و کتب مهم آنان
 - آسیب شناسی استشراق (استعمار و...) و اشاره ای به خدمات آنها
 - خطوط اساسی فعالیت های مستشرقان در عصر حاضر
۲. بررسی آراء مهم مستشرقان در باره قرآن:

- مصادر ادعایی قرآن و تأثیر پذیری قرآن از عهدین
- تاریخ قرآن و شبهات مستشرقان در مورد کتابت، تدوین، اختلاف مصاحف و قرائات
- ادبیات و ساختار قرآن
- حروف و واژگان مقطعه
- واژگان دخیل از دیدگاه مستشرقان
- معارف و محتوای قرآن و ادعای تناقض در آنها
- گزارشات تاریخی قرآن
- آیات جهاد و آیات مربوط به زنان

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. الاسلام و شبهات المستشرقین، فؤاد کاظم مقدادی.
۲. المستشرقون و شبهاتهم حول القرآن، سید محمد باقر حکیم.
۳. سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق شناسی، محمد دسوقی، ترجمه محمود افتخارزاده.
۴. شبهات و ردود، محمدهادی معرفت.
۵. شرق شناسی، ادوارد سعید.
۶. مستشرقان و قرآن، محمدحسن زمانی.
۷. عذر تفصیر به پیشگاه محمد و قرآن، جان دیون یورت، ترجمه سید غلامرضا سعیدی.
۸. القرآن و المسیحیت، یوسف دره حداد.
۹. قرآن و کتاب مقدس درون مایه‌های مشترک، دنیز ماسون، ترجمه فاطمه سادات تهامی.
۱۰. مقایسه ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، موریس بوکای.
۱۱. تاریخ القرآن، تنودور نولدکه.
۱۲. الاستشراق تاریخی و اهداف، احمد شبلی.

۵. تفسیر موضوعی نهج البلاغه ۲

(وقایع پس از رحلت پیامبر ﷺ و دوران حاکمیت امیر مؤمنان ﷺ)

Thematic interpretation of Nahjulbalagha 2: (historical events after the demise of holy Prophet and in the time of Imam Ali's rule

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: روش‌شناسی تفسیر نهج البلاغه	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت چرایی بعثت انبیا و سیره عملی پیامبر ﷺ و تحلیل وقایع پس از رحلت حضرت رسول ﷺ تا پایان دوران حکومت امیر مؤمنان ﷺ.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. وقایع زمان رحلت و پس از رحلت حضرت رسول ﷺ را تبیین نماید.
۲. شیوه استدلال صحیح در باره مسئله امامت را به کار ببرد.

سرفصل‌های درس:

۱. پیامبران در نهج البلاغه و ویژگی‌های آنان (وحی، معجزه، عصمت، تواضع، عزم)

۲. فلسفه بعثت انبیا و پیامبر خاتم

۳. اوصاف پیامبر ﷺ (تبار پاک، علم، طهارت و عصمت، خلق زهد و ساده زیستی ...)

۴. فضای پیش از بعثت

۵. سیره عملی پیامبر ﷺ (در عرصه دعوت، در عرصه تعامل)

۶. رابطه حضرت امیر ﷺ با پیامبر (قرابت، خلافت)

۷. وفات پیامبر ﷺ

۸. سقیفه و قریش، واکنش حضرت امیر ﷺ در برابر سقیفه

۹. تحلیل فقدان بصیرت پیروان در نحوه تعامل با جریان سقیفه

۱۰. بازگشت مردم به اعقاب جاهلی

۱۱. تحلیل حضرت امیر ﷺ از دوران پس از پیامبر ﷺ

۱۲. تبیین دیدگاه امام علی ﷺ درباره امامت و ولایت: بیعت، شورا، نص، اوصاف امام

۱۳. نصوص امیر مؤمنان ﷺ بر حقانیت خویش در امارت

۱۴. نصوص امیر مؤمنان ﷺ بر امامت و خلافت خود

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. امامت در نهج البلاغه، محمدتقی شریعتی.
۲. اصول دین در پرتو نهج البلاغه، محمدباقر بهبودی.
۳. الهیات در نهج البلاغه، صافی گلپایگانی.
۴. کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، علامه حلی.
۵. دانشنامه امام علی علیه السلام، ج ۳، صادقی رشاد.
۶. گوهر مراد و سرمایه ایمان، عبدالرزاق لاهیجی.
۷. الهیات شفاء، مقاله دوم ابن سینا.
۸. شرح المقاصد، سعدالدین تفتازانی.
۹. شرح المواقف، میر سید شریف جرجانی.
۱۰. المطالب العالیه فی العلم الالهی، امام فخر رازی.
۱۱. از علی آموز، مدرسه مکاتباتی نهج البلاغه.
۱۲. یادنامه کنگره هزاره نهج البلاغه، مقاله چهارم، سید علی خامنه‌ای.
۱۳. مبدأ تا معاد در نهج البلاغه، محمد فولادگر.
۱۴. رهبران بزرگ و مسئولیت‌های بزرگ‌تر، ناصر مکارم شیرازی.

۱۵. سیری در نهج البلاغه، مرتضی مطهری.
۱۶. نقش انبیا و پیامبران در هدایت و عدالت، سید محمد حسینی بهشتی.
۱۷. نبوت در المیزان، شمس‌الدین ربیعی.
۱۸. پیام امام، ناصر مکارم شیرازی و همکاران، ج ۷.
۱۹. شرح نهج البلاغه، محمدتقی جعفری، ج ۲، ص ۱۸۵ به بعد.
۲۰. سیمای پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله در آینه نهج البلاغه، محمدتقی مصباح یزدی.

۶. روش‌ها و گرایش‌های تفسیر

Methods and attitudes in exegesis

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، اختیاری
پیش نیاز، ندارد	نوع واحد، نظری

هدف درس: شناخت روش‌ها و گرایش‌های تفسیری و بررسی آنها.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. انواع روش‌ها و گرایش‌های تفسیری را تبیین نماید.
۲. روش‌های تفسیری نادرست را بازشناسد.
۳. روش‌ها و گرایش‌های تفسیری کتب تفسیری را تشخیص دهد.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات

- تعریف‌ها، تاریخچه، عوامل پیدایش روش‌ها و گرایش‌ها و بررسی تقسیمات آنها (روش تفسیر نقلی، اجتهادی و...)

۲. روش‌های تفسیر قرآن

- روش تفسیر قرآن به قرآن

- روش تفسیر روائی

- روش تفسیر عقلی

- روش تفسیر اجتهادی

- روش تفسیر علمی

- روش تفسیر اشاری (باطنی و صوفی)

- روش تفسیر به رأی (به عنوان الحاقی)

- روش تفسیر جامع

۳. گرایش‌های تفسیر قرآن

- گرایش فقهی

- گرایش کلامی

- گرایش فلسفی

- گرایش اجتماعی

- گرایش ادبی و لغوی

۴. اشاره به مباحث زبانی قرآن و هرمنوتیک و رابطه آنها

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. اصول التفسیر و قواعد، شیخ خالد عبدالرحمن العک.
۲. التفسیر و المفسرون، محمدحسین ذهبی.
۳. التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب، محمدهادی معرفت.
۴. المنهج الاثری فی تفسیر القرآن، محمد ابو طبره.
۵. روش‌ها و گرایش‌های تفسیری، حسین علوی مهر.
۶. منطق تفسیر قرآن (۲) روش‌ها و گرایش‌های تفسیر قرآن، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۷. روش‌های تفسیر قرآن، سید رضا مؤدب.
۸. قواعد التفسیری لدى الشیعه و السنه، محمد فاکر میبدی.

۷. آشنایی با منابع تفسیری

An Introduction to Sources of Exegesi

نوع درس: اختیاری	تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس: شناخت منابع تفسیری خاصه و عامه بر اساس روش و زمان

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. تفسیر و منابع تفسیری را گونه‌شناسی نماید.
۲. منابع تفسیری خاصه را بر اساس روش و زمان معرفی کند.
۳. منابع تفسیری عامه را بر اساس روش و زمان معرفی سازد.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات (چیستی و گونه‌شناسی تفسیر و منابع آن)

۲. معرفی منابع تفسیری خاصه (براساس روش)

- معرفی تفاسیر عقلی

- معرفی تفاسیر نقلی

- معرفی تفاسیر جامع اجتهادی

۳. معرفی منابع تفسیری خاصه (براساس زمان)

- از قرن ۱ - ۳

- از قرن ۴ - ۷

- از قرن ۷ - ۱۲

- معاصر

۴. معرفی منابع تفسیری عامه (براساس روش)

- معرفی تفاسیر عقلی

- معرفی تفاسیر نقلی

- معرفی تفاسیر جامع اجتهادی

۵. معرفی منابع تفسیری عامه (براساس زمان)

- از قرن ۱ - ۳

- از قرن ۴ - ۷

- از قرن ۷ - ۱۲

- معاصر

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. طبقات مفسران شیعه، عقیقی بخشایشی.
۲. التفسیر و المفسرون، محمدحسین ذهبی.
۳. التفسیر و المفسرون فی ثوبه الشیب، محمد هادی معرفت.
۴. البیان، ابوالقاسم خویی.
۵. التمهید فی علوم القرآن، محمد هادی معرفت.
۶. مناهل العرفان فی علوم القرآن، محمد عبدالعظیم زرقانی.
۷. الاتقان فی علوم القرآن، جلال الدین سیوطی.
۸. البرهان فی علوم القرآن، بدرالدین محمد بن عبدالله زرکشی.
۹. منبع‌شناسی تفسیر موضوعی قرآن، گروه کارورزی تفسیر موضوعی مؤسسه امام خمینی.
۱۰. المفسرون حیاتهم و منهجم، سید محمدعلی ایازی.

۸. تفسیر موضوعی ۲ (سیمای پیامبر اکرم ﷺ)

Thematic Exegesis (2) (The image of the Holy Prophet)

نوع درس، اختیاری	تعداد واحد، ۲ واحد
نوع واحد، نظری	پیش نیاز، ندارد

هدف درس: شناخت سیره و سیمای پیامبر ﷺ در قرآن کریم

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. سیره و سیمای فردی و عبادی، خانوادگی و مردمی پیامبر ﷺ را بیان کند.
۲. اهداف، گونه‌ها و شیوه‌های تبلیغی حضرت را تبیین نماید.
۳. سیره و سیمای پیامبر اکرم ﷺ در رویارویی با اقدامات مخالفان و انحرافات و خرافات اجتماعی را بیان کند.

سرفصل‌های درس:

۱. کلیات (معناشناسی واژگان: سیره و سیمای نبوت و رسالت، اهمیت و جایگاه و منابع شناخت سیره و سیمای پیامبر ﷺ)

۲. سیره و سیمای فردی و عبادی پیامبر اکرم ﷺ

- سیره و سیمای فردی و عبادی پیامبر اکرم ﷺ در نماز و روزه

- سیره و سیمای فردی و عبادی پیامبر اکرم ﷺ در دعا و انس با قرآن

- سیره و سیمای فردی و عبادی پیامبر اکرم ﷺ در حج و عمره

۳. سیره و سیمای اجتماعی و خانوادگی پیامبر اکرم ﷺ

- سیره و سیمای اجتماعی و خانوادگی پیامبر اکرم ﷺ در ازدواج

- سیره و سیمای اجتماعی و خانوادگی پیامبر اکرم ﷺ در تعامل با همسران و بستگان

۴. سیره و سیمای اجتماعی و مردمی (عمومی) پیامبر اکرم ﷺ

- اهداف تبلیغی (ایجاد نورانیت با ترویج و تحکیم توحید، بارورسازی باورهای راستین، رهاسازی از اسارت طواغیت،

بازسازی و بهسازی ارتباطات فردی و جمعی)

- گونه‌های تبلیغی (گفتاری و دیداری و نوشتاری)

- شیوه‌های تبلیغی (حکمت و موعظه و مناظره (جدال احسن))

۵. سیره و سیمای پیامبر اکرم ﷺ در رویارویی با اقدامات مخالفان و انحرافات و خرافات اجتماعی

- سیره و سیمای پیامبر اکرم ﷺ در رویارویی با اقدامات مخالفان و انحرافات و خرافات اجتماعی (استهزاء و تهمت

زنی‌ها و تهدیدها و آزارهای گوناگون ...)

- سیره و سیمای پیامبر اکرم ﷺ در رویارویی با اقدامات مخالفان و انحرافات اجتماعی (شرک‌گرایی و بت‌پرستی و فرزندکشی و مردسالاری ...)
- سیره و سیمای پیامبر اکرم ﷺ در رویارویی با اقدامات مخالفان و خرافات اجتماعی (رویکرد به سحر و طلسم و جن‌گرایی و تطیر و تفال و ...)

روش آموزش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. سیره پیامبران در قرآن، ج ۶ و ۷، عبدالله جوادی آملی، عبدالله، قم، اسراء.
۲. سیره رسول اکرم در قرآن، ج ۸ و ۹ تفسیر موضوعی، عبدالله جوادی آملی.
۳. مشهور جاوید، جعفر سبحانی.
۴. پیام قرآن، ناصر مکارم شیرازی.
۵. راه و راهنماشناسی، محمدتقی مصباح یزدی.
۶. ظهور ولایت در صحنه غدیر، عبدالله جوادی آملی.
۷. عید ولایت، عبدالله جوادی آملی.
۸. وحی و نبوت در قرآن، عبدالله جوادی آملی.
۹. سیره النبویه، ابن هشام، ابومحمد عبدالملک.

۱۰. رفتارشناسی مردم در برابر دعوت پیامبر اکرم ﷺ از منظر قرآن و حدیث، حبیب‌الله حلیمی جلودار.
۱۱. دلائل النبوة و معرفة احوال صاحب الشريعة، ابوبکر احمد بن حسین بیهقی.
۱۲. نقد و بررسی منابع نبوی، رسول جعفریان.
۱۳. عصر نبوت، غلامحسین زرگری نژاد.
۱۴. راه سعادت اثبات نبوت خاتم الأنبياء و حقانیت دین اسلام، ابوالحسن شعرانی.
۱۵. الصحيح من سيرة النبي الأعظم، عاملی، جعفر مرتضی.
۱۶. روضة الواعظین و بصيرة المتعظین، محمد فتال نیشابوری.
۱۷. آیین خاتم، محمدحسن قدردان قراملکی.

۹. روش‌شناسی پاسخ به شبهات قرآنی

Methodology of Responding Doubts on Quran

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش‌نیاز: روش‌ها و گرایش‌های تفسیری	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت اقسام شبهات قرآنی و شیوه پاسخ به آنها

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. شبهات را در عرصه مباحث تفسیری و علوم قرآن تبارشناسی نماید.

۲. پاسخ متقن و منطقی شبهات را با بیانی شیوا و قابل فهم ارائه نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. مفهوم‌شناسی شبهه و تفاوت آن با پرسش و ...

۲. پیشینه شبهه افکنی علیه قرآن و پاسخ‌های داده شده (آشنایی با مراکز پاسخ‌گویی شبهات قرآنی و کتاب‌ها و مقالات)

۳. اقسام شبهات علیه قرآن

- شبهات در مورد تاریخ و حجیت قرآن

- شبهات در مورد محتوای قرآن (عقاید، اخلاق، تاریخ و قصص)

- شبهات در مورد ادبیات قرآن

- ادعای تناقض در آیات

- تعارض قرآن و علم

...

۴. شیوه‌های پاسخ‌گویی

- تبارشناسی و آشکار کردن سابقه شبهه و پاسخ‌هایی که قبلاً داده شده است

- نقد مبانی و پیش‌فرض‌های شبهه

- بررسی لوازم و پیامدهای پذیرش شبهه

- نقد دلایل شبهه

- پاسخ نقضی به شبهه

- ذکر دیدگاه‌ها و تفاسیر در آیه مورد بحث

- آشکار کردن مغالطات شبهه افکن در بیان مطالب

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. شبهات و ردود حول القرآن الکریم، محمدهادی معرفت.
۲. بررسی مبانی کتاب نقد قرآن (سها)، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۳. شبهات جدید قرآن، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۴. شبهات نوآمد، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۵. القول الفاصل فی الرد علی مدعی التحریف، سید شهاب‌الدین حسینی مرعشی نجفی.
۶. نقد شبهات پیرامون قرآن کریم، محمدهادی معرفت.
۷. شبهه‌شناسی قرآنی، مسعود صادقی.
۸. کتاب‌های پاسخ به شبهات، مرکز پژوهش‌های حوزه علمیه قم.
۹. کتاب‌های پاسخ به سؤالات، مرکز پاسخگویی نهاد.
۱۰. شبهات حول القرآن و تفنیدها، غازی عنایة.
۱۱. نزاهت قرآن از تحریف، عبدالله جوادی آملی.
۱۲. أسئلة: القرآن المسجد و اجوبتها، محمد بن ابی‌بکر رازی.
۱۳. آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره، عمر بن ابراهیم رضوان.
۱۴. دفاع عن القرآن ضد منتقديه، عبدالرحمن بدوی.
۱۵. تنزیه القرآن عن المطاعن، عبدالجبار بن احمد الهمذانی.
۱۶. الانتصار القرآن، محمد بن الطیب الباقلائی.
۱۷. صيانة القرآن من التحریف، محمدهادی معرفت.

۱۰. بررسی منابع حدیثی عامه با تأکید بر بخاری

Study of Hadithic Public Resources with Emphasis on Bukhari

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: علوم حدیث	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت کیفیت سنجی منابع حدیثی عامه با تأکید بر بخاری

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. حدیث عامه را تبارشناسی و منابع حدیثی عامه را معرفی و بررسی نماید.
۲. چگونگی تدوین و ساختار صحیح بخاری را بررسی نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. مروری بر منع و تدوین حدیث از آغاز تا قرن سوم
۲. آشنایی با جوامع حدیثی شش گانه اهل سنت (آثار و مولفان)
۳. آشنایی با ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری جعفی، آثار و اساتید و مشایخ او
۴. چگونگی تدوین بخاری و مصادر آن و شاخص‌های حدیث صحیح
۵. ساختار بخاری (کتاب، باب، تعداد احادیث، چیدمان)
۶. دیدگاه عالمان اهل سنت در مورد اعتبار و اهمیت بخاری
۷. ترجمه‌ها و شروح، اطراف، مستدرک و شرح مختصر نویسی بخاری
۸. مروری بر محتوای کتاب بخاری: کتاب الوحی، کتاب الایمان، کتاب العلم، کتاب الجمعة، کتاب الجهاد والسیر، کتاب فرض الخمس، کتاب التفسیر، کتاب فضائل القرآن، کتاب الاعتصام بالکتاب و السنن
۹. متن خوانی بخاری با تأکید بر ابواب پیشین

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. اضاء علی السنة المحمدیه، ابو ریه.

۲. الحدیث والمحدثون، ابو زهو.

۳. حیاة البخاری، ارنادوط.

۴. السنة قبل التدوین، محمد عجاج.

۵. علوم حدیث، صبحی صالح.

۶. تاریخ حدیث، سید رضا مؤدب.

۷. جوامع حدیثی اهل سنت، مجید معارف.

۸. المستدرک علی الصحیحین، نیشابوری.

۹. سیری در صحیحین، محمد صادق نجمی.

۱۰. البخاری و صحیحہ، حسین غیب غلامی هرساوی.

۱۱. اندیشه‌های قرآنی حضرت امام علیه السلام و مقام معظم رهبری (حفظه الله)

Quranic thoughts of Imam Khomeini and Supreme Leader

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری

هدف درس: شناخت اندیشه‌های قرآنی حضرت امام علیه السلام و مقام معظم رهبری (حفظه الله)

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. تفسیر و تأویل و جایگاه آنها را در اندیشه تبیین کند.
۲. مبانی و روش تفسیر را از نگاه امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری بیان سازد.
۳. کارکردهای نظام سیاسی در قرآن را بر پایه اندیشه امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری تبیین نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. ضرورت، اهمیت و آداب انس با قرآن
۲. چیستی و چرایی تفسیر قرآن (مقاصد چهارگانه تفسیر)
۳. چگونگی اعجاز بودن قرآن (ابعاد و قلمرو)
۴. وحيانی بودن الفاظ و معانی قرآن
۵. فهم پذیری قرآن (مراتب معرفتی و سطوح مختلف آن)
۶. مبانی تفسیر از دیدگاه امام خمینی علیه السلام
۷. روش‌های تفسیر و کارآمدی آنها
۸. تأویل و جایگاه آن در اندیشه امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری
۹. چیستی تفسیر به رأی و چرایی نهی از آن
۱۰. شرایط و موانع فهم قرآن
۱۱. آشنایی با زبان قرآن از دیدگاه امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری
۱۲. نقش و کارکرد اهل بیت در تفسیر قرآن
۱۳. نقش حاکمیت در ترویج و توسعه فرهنگ قرآنی
۱۴. کارکردهای نظام سیاسی در قرآن (بر پایه اندیشه‌های امام و مقام معظم رهبری)
۱۵. مبانی قرآنی انقلاب اسلامی
۱۶. نقش بصیرت قرآنی در پیدایی و پایایی و پویایی انقلاب اسلامی

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

- ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:
- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس
- تحقیق پایانی
- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. همایش نامه قرآن و امام خمینی، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۴.
۲. امام خمینی و تفسیر قرآن، فلاح پور، ۱۳۹۱.
۳. قرآن باب معرفت الله، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۷۸.
۴. تبیان، دفتر ۱۳ قرآن کتاب هدایت.
۵. قرآن کتاب زندگی، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت چاپ چهارم، ۱۳۹۰.
۶. طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، مؤسسه جهادی، ۱۳۹۰.
۷. اندیشه و آرای تفسیری امام خمینی، محمدتقی دیاری، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۹۲.
۸. تفسیر قرآن مجید برگرفته از آثار امام خمینی، سید محمدعلی ایازی.
۹. مبانی قرآنی اندیشه‌های سیاسی امام خمینی، سیدرضا فقیهی.
۱۰. تفسیر و شواهد قرآنی در آثار امام خمینی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
۱۱. تفسیر سوره حمد، امام خمینی.

۱۲. کارگاه روش تدریس

Research Method Workshop

تعداد واحد: ۲ واحد	نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: صلاحیت‌های مدرسی و روش تدریس تفسیر و حدیث	نوع واحد: عملی

هدف درس: آشنایی با تجربیات تدریس و دستیابی به مهارت تدریس.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

- طرح درس را ارائه و یک کلاس فرضی اداره کند.

سرفصل‌های درس:

۱. انتقال تجربیات تدریس دروس معارف از سوی اساتید با تجربه

۲. ارائه طرح درس

۳. ارائه کلاس‌های فرضی

۴. حضور حداقل سه جلسه در کلاس‌های دروس معارف در دانشگاه‌ها

روش آموزش:

- به شکل کارگاهی و نیز شرکت در کلاس‌های دروس معارف

ابزارهای کمک آموزشی درس:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش درس

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارائه طرح درس

- ارزیابی ارائه کلاس فرضی

- ارائه گزارش از کلاس دروس معارف

۱۳. مخاطب‌شناسی ارتباط با تأکید بر دوره جوانی

Communication Linguistics with a Focus on Youth Age

نوع درس، اختیاری	تعداد واحد، ۲ واحد
نوع واحد، نظری	پیش نیاز، ندارد

هدف درس: آشنایی با نظریه‌ها، نقش و مهارت‌های ارتباط و رشد در دوره جوانی.

اهداف رفتاری: در پایان این درس دانشجو باید بتواند:

۱. نظریه‌ها، نقش و مهارت‌های ارتباط را تبیین کند.
۲. ویژگی‌های رشد دوره جوانی را تشریح کند.
۳. انواع ارتباطات و آسیب‌های آن را بیان نماید.

سرفصل‌های درس:

۱. مفهوم‌شناسی ارتباط
۲. نظریه‌های ارتباطات انسانی
۳. نقش ارتباط در رشدیافتگی شخصیت جوان
۴. مهارت‌های ارتباط (مدیریت ارتباط)
۵. آسیب‌شناسی ارتباط
۶. ارتباط‌های مجازی
۷. ارتباط‌های نابهنجار
۸. رشد دوره جوانی و ویژگی‌های مهم این دوره
۹. ارتباط و قوانین ارتباط از دیدگاه اسلام

روش آموزش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- آموزش استادمحور
- گفتگو بر اساس منابع از پیش معرفی شده
- ارائه سمینار توسط دانشجویان

ابزارهای کمک آموزشی:

- نرم افزارهای مربوط
- اینترنت

روش سنجش:

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی ارائه سمینار در کلاس

- تحقیق پایانی

- آزمون کتبی

منابع پیشنهادی:

۱. ارتباط موفقیت آمیز با دیگران، اندرو رایت، ترجمه بهناز پیاده.
۲. کلید طلایی ارتباطات، کریس کول، ترجمه محمدحسن شجاعی فرد.
۳. مهندسی رفتار ارتباطی (بین شخصی و درون شخصی)، نیما قربانی.
۴. ارتباط شناسی (ارتباطات انسانی میان فردی، گروهی، جمعی)، مهدی محسنیان راد.
۵. روان‌شناسی و ارتباط، جرج آرمیتیج میلر، ترجمه محمدرضا طالبی‌نژاد.
۶. مهارت‌های اجتماعی در ارتباطات میان فردی، اوئن هارجی، ترجمه خشایار بیگی و مهرداد فیروزبخت.
۷. روان‌شناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی، مسعود آذربایجانی و همکاران.
۸. روان‌شناسی و تبلیغات با تأکید بر تبلیغ دینی، محمد کاویانی.

۱۴. کارورزی تدریس

Research Method Workshop

تعداد واحد، ۲ واحد	نوع درس، اختیاری
پیش نیاز، ندارد	نوع واحد، عملی

هدف درس: آشنایی با شیوه تدریس و دستیابی به مهارت تدریس.

اهداف رفتاری: در پایان این درس از دانشجو انتظار می‌رود:

- توانایی عملی برای تدریس دروس معارف را کسب کند.

سرفصل‌های درس:

۱. حضور یک ترم در یک کلاس از دروس معارف اسلامی در دانشگاه‌ها متناسب با رشته
۲. شرکت در جلسات درس و آشنایی با شیوه تدریس استاد و ارائه گزارش
۳. برگزاری حداقل دو جلسه درس زیر نظر استاد

روش آموزش:

- به شکل گارگاهی و شرکت در کلاس‌های دروس معارف

ابزارهای کمک آموزشی درس:

- نرم افزارهای مربوط

- اینترنت

روش سنجش درس

ترکیبی از روش‌های زیر به تشخیص استاد:

- ارزیابی از طرح درس ارائه شده

- ارائه گزارش از کلاس درس معارف

- ارزیابی از ارائه درس توسط دانشجو

اساتید و صاحب‌نظرانی که در تدوین سرفصل‌های رشته «مدرسی معارف قرآن و حدیث» مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه معارف اسلامی نقش داشته‌اند.

ردیف	نام نام خانوادگی	رتبه علمی	دانشگاه محل خدمت
۱.	حامد پور رستمی	استادیار	تهران پردیس فارابی
۲.	مجید حیدری فر	استادیار	معارف اسلامی
۳.	مصطفی دلشاد تهرانی	استادیار	قرآن و حدیث شهر ری
۴.	محمدتقی دیاری	استاد	قم
۵.	محمدعلی رضایی اصفهانی	استاد	جامعه المصطفی
۶.	محمدحسن زمانی	دانشیار	جامعه المصطفی
۷.	سعیده غروی	استادیار	قم
۸.	دکتر محمد فاکر میبدی	استاد	جامعه المصطفی
۹.	فتحیه فتاحی زاده	استاد	الزهرا (سلام الله علیها)
۱۰.	مصطفی کریمی	استادیار	مؤسسه امام خمینی
۱۱.	گروه معارف اسلامی	-	تهران پردیس فارابی
۱۲.	گروه معارف اسلامی	-	علامه طباطبایی
۱۳.	گروه معارف اسلامی	-	فردوسی مشهد
۱۴.	گروه معارف اسلامی	-	قم
۱۵.	گروه معارف اسلامی	-	مازندران
۱۶.	گروه معارف اسلامی	-	اصفهان
۱۷.	محمدعلی مجد فقیهی	مدیرگروه آموزشی	معارف اسلامی
۱۸.	سید عیسی مسترحمه	استادیار	جامعه المصطفی
۱۹.	دکتر محمدهادی منصوری	مدیرگروه پژوهشی	معارف اسلامی
۲۰.	سیدرضا مؤدب	استاد	قم
۲۱.	محمد حسن نادم	استادیار	ادیان و مذاهب
۲۲.	بهروز یدالله پور	دانشیار	بابل

